

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Adam Kolder
Téma práce:	Zásada subsidiarity trestní represe
Rozsah práce:	164 437 znaků včetně mezer (vlastní text)
Datum odevzdání práce:	19. 4. 2022 (elektronická); 21. 4. 2022 (tištěná)
Vedoucí práce:	Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., KTP PF UK
Oponent práce:	JUDr. Jiří Mulák, Ph.D., KTP PF UK

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomovou práci studenta 5. ročníku Právnické fakulty UK v Praze Adama Koldera, která je věnována problematice subsidiarity trestní represe, považují vzhledem k návaznosti na trestní zákoník i judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, která se vytvářela v posledních letech, a o níž se stále vede poměrně rozsáhlá diskuse, za aktuální. Jde o zásadní téma trestního práva hmotného. Subsidiarita trestní represe navazuje na obecnou právní zásadu zákonnosti neboli legality a zdůrazňuje, že trestněprávní řešení představuje nejzazší řešení pro zákonodárce i pro soudce, neboť trestní zákony (ale i trestní postih) se použijí až v případě, že odpovědnost uplatňovaná v rámci základního právního odvětví (např. občanskoprávní, obchodněprávní či správní) motivačně ani sankčně nepostačuje.

2. Rozsah práce

Práce byla zpracována v odpovídajícím rozsahu pro diplomovou práci, neboť její vlastní text čítá 62 stran, což je počet, který odpovídá obvyklé délce diplomové práce. Dalšíh 12 stran představuje seznam zkratk, použitých zdrojů (literatury), jakož i abstrakt v českém a anglickém jazyce a klíčová slova.

3. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma klade poměrně vysoké nároky na znalosti především z oblasti trestního práva hmotného, vyžaduje znalost nejen praxe, ale i teorie (viz bod 3.1 Doktrinální přístupy k zásadě subsidiarity trestní represe), jakož i potřebných souvislostí s trestním právem procesním a ústavním právem. Tato zásada tvoří fundamentální základ pro jednotlivé trestněprávní instituty, které jsou na nich vybudovány, ale současně jednotlivé právní instituty slouží i k jejímu uplatňování, neboť základní zásady se mají aplikovat nikoli přímo, ale v zásadě jen prostřednictvím právních institutů a jednotlivých norem trestního práva (srov. R. Dworkin., M. Bayles, u nás např. P. Holänder atd.).

Hlavní metodou zpracování práce byla analýza právní úpravy ve světle trestněprávní literatury a judikatury zejména Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v návaznosti na právní úpravu této zásady v § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Dále diplomant uplatnil i další metody vědecké práce, a to syntézu, dedukci a indukci.

4. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do sedmi kapitol, kterým předchází úvod, ve kterém je uveden i cíl práce. V kapitole první se autor zabýval trestným činem. Na to navazuje kapitola nazvaná „Hledání spravedlnosti aneb cesta k § 12 odst. 2 trestního zákoníku“, ve které podává historický přehled pojetí trestného činu a zabývá se i problémem relativizmu. V dalších kapitolách diplomant pojednává o zásadě subsidiarity trestní represe ve světle doktrinálních přístupů a jejím promítnutí do vybraných institutů trestního práva, dále o funkcích této zásady, o procesním a hmotněprávním korektivu ve světle aktuálních problémů, atd. Zajímavé je i pojednání o souvislostech ve správním právu. V poslední kapitole je provedeno srovnání s vybranými zahraničními úpravami (konkrétně pojednává o úloze této zásady ve Spolkové republice Německo a ve Slovenské republice). Na konci je závěr, v němž autor shrnul své nejdůležitější závěry a zdůraznil některé své konkrétní myšlenky.

Zvolená systematika je obvyklá těmto druhům diplomových prací, které se zabývají zásadami právního oboru, a proto ji nelze ničeho vytknout, akceptujeme-li zejména u hmotněprávní zásady i procesní souvislosti.

5. Vyjádření k práci a hodnocení způsobu zpracování tématu

V souladu s vymezeným zadáním a cílem práce tvoří východisko kapitola věnovaná „subsidiaritě trestní represe coby ústřední zásadě trestního práva“. V této kapitole se autor zabývá doktrinálními přístupy a úpravou této zásady v trestním zákoníku. Podrobněji pojednává o pojmu „společenská škodlivost“, ohledně něhož názory v české teorii nejsou zcela jednotné. Správně vymezuje tři základní funkce této zásady, a to legislativní, interpretační a aplikační. Poměrně stručně se diplomant dotýká však principu *ultima ratio*, který by si podle mého názoru zasluhoval více pozornosti, např. vzhledem k poměrně rozsáhlé judikatuře Ústavního soudu, která by měla být v práci podrobena většímu rozboru.

Zvláštní pozornost diplomant věnoval rozlišení hmotněprávního a procesního korektivu trestního bezpráví a jejich uplatňování v praxi (aktuální problémy), kde pro ilustraci uvedl i zajímavé konkrétní případy z praxe (str. 34 až 46).

Ve všech těchto částech diplomové práce autor pracoval samostatně a s dostatečnou hloubkou poznání. Práce je však do značné míry popisná, když zejména vychází z dostupné literatury a chybí zde ve větším rozsahu partie diskusní či polemické. K tomu by mohl podle mého názoru přispět širší záběr ve vztahu k dostupné literatuře, kde mi chybí některé další běžně dostupné odborné články (např. od autorů jako jsou J. Musil, J. Fenyk, F. Púry, M. Růžička, K. Kandová atd.). Autor rovněž pominul nový komentář k trestnímu zákoníku (F. Ščerba a kol. Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020). Na druhé straně je však třeba konstatovat, že autor využil i zdroje, které nejsou v pracích tohoto typu obvyklé, což vedlo k určitému odlišení od ostatních diplomových prací o zásadě subsidiarity trestní represe a k čtivosti práce.

Z hlediska tzv. plagiátorství práce nevykazuje i na základě „programového“ hodnocení vyšší míru shody s pracemi tohoto druhu (Systém THESES: maximální procento podobnosti je méně než 1 %. Systém TURNITIN: celkové procento podobnosti je 26 % – počet slov v nejdelším úseku podobnosti je 55). Dobrá je logická stavba práce a práce s použitou literaturou a judikaturou, jejíž přehled je v připojeném seznamu použité literatury a pramenů.

Práce v zásadě naplnila vytčený cíl diplomové práce, neboť podala odborný rozbor zásady subsidiarity trestní represe. Podaný výklad svědčí o tom, že se autor dostatečně seznámil s touto problematikou, která je značně složitá. Hloubku provedené analýzy lze hodnotit jako dostačující, a to jak s ohledem na téma práce, tak i s ohledem na typ kvalifikační práce (diplomová práce).

Práce má logickou stavbu, když diplomant postupuje při svém výkladu od obecného k zvláštnímu, což přispívá přehlednosti a čtenářské vstřícnosti práce; je psána srozumitelně a na potřebné jazykové úrovni. Celkově dobrá je úprava práce a její přehledné členění. S ohledem na její zaměření a povahu neobsahuje grafy či tabulky.

Celkově lze hodnotit diplomovou práci Adama Koldera jako dobrou.

6. Otázky k zodpovězení při obhajobě

Z uvedeného zhodnocení pak vyplývají otázky pro obhajobu diplomové práce:

1. V čem vidí největší problém týkající se uplatňování zásady subsidiarity trestní represe v praxi?

2. Jaký je vztah principu ultima ratio k zásadě subsidiarity trestní represe?

7. Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě a navržený kvalifikační stupeň

Předložená diplomová práce Adama Koldera vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci, a proto ji **doporučuji k obhajobě**. Navrhovaná známka – **2**.

V Praze dne 6. května 2022

Vedoucí diplomové práce:
Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.